

INITIATIEF #6: SPORT EN NATUUR

Een winnende combinatie

Elke maand gaan 5,7 miljoen Nederlanders naar buiten om te sporten: ruiters, golfers, sportvissers, zeilers, hardlopers, fietsers. Een groot deel doet dat in de natuur, en van die natuur hangt veel van het sportplezier af. Buitensportbonden en natuurorganisaties lijken daarom vanzelfsprekende partners als het gaat om natuurbescherming. Lange tijd stonden ze echter vooral tegenover elkaar, maar dat begint te veranderen.

In april 2016 nodigde Albert Vliegenhart van de Vlinderstichting een aantal grote buitensportbonden aan tafel om samen te kijken naar de vraag: hoe verbinden we individuele buitensporters meer met de natuur? Biedt dat spoor kansen om de biodiversiteit te versterken? "We zagen dat we veel raakvlakken hebben met de buitensportbonden en wilden daarom graag coalities met hen sluiten", zegt Albert Vliegenhart. "De sportbonden vertelden in drie bijeenkomsten – de Groene Tafels Sport & Natuur – welke ambities zij hadden om sporters meer betrokken te maken bij de natuur en wat hen zou helpen om die ambities waar te maken."

De Groene Tafelgesprekken eindigden met presentaties van elke bond wat ze al deden om hun leden meer natuur-bewust te maken, en welke mogelijkheden ze daarvoor nog meer zagen. Zo presenteerde de Nederlandse Golf Federatie hun eerdere succesvolle samenwerking met de Vogelbescherming en plannen voor een NME-programma. Sportvisserij Nederland maakte een lesprogramma waarmee duizenden scholieren les kregen over het leven onder water, en de Watersportbond organiseerde spannende *Waterlabs* voor kinderen. De Koninklijke Nederlandse Hippische Sport bereidde de actie *Adopteer een bos* voor, waarmee ze leden wil stimuleren om zelf bij te gaan dragen aan het onderhoud van ruitersporen in natuurgebieden.

Samen kijken naar kansen

"Dat dit gebeurt is nieuw hè," stelt Roeland Geertzen van het Watersportverbond, "dat we met natuurorganisaties kijken waar de gezamenlijke kansen liggen." Joop Bongers van Sportvisserij Nederland: "We zijn de tijd voorbij dat sportbonden zich vooral vragend opstelden naar terrein-eigenaren, en dat die terreineigenaren eisten dat we ons naar hun wensen zouden gedragen. Nu is de insteek: we hebben elkaar veel te bieden, dus als we samenwerken winnen we daar beiden bij. Er is nog wat scepsis aan beide kanten, maar het vertrouwen groeit en daar kunnen mooie dingen uit voortkomen." Joris Slooten, manager verduurzaming

PORTRET

bij de Golf Federatie, herkent dat: "In het actieplan Buitensport, dat de buitenbonden in 2014 samen met het NOC*NSF opstelden, had wat ons betreft meer ingezet kunnen worden op het gedeelde belang: de actieve beleving van natuur. Onderzoek naar de relatie tussen natuur en gezondheid zoals van Agnes van den Berg, een autoriteit op dit thema, laat namelijk zien dat buitensporten een goed tegenwicht biedt voor ongezonde dingen zoals te veel zitten, stress, de drukke stad."

Nieuwe groepen in beeld

De Groene Tafel en de pilots die eruit volgden zetten natuur(-beleving) op de agenda van de buitensportbonden. Dat brengt concrete dingen op gang binnen de organisaties zelf. Zo ondersteunt de Golf Federatie beheerders van golfbanen al meer dan 10 jaar om golfbanen op een duurzame wijze te beheren én te positioneren waarbij, naast speelkwaliteit ook beleving van natuurkwaliteit benadrukt wordt. Maar waar het de sportbonden vooral om gaat is om hun achterban, alle individuele buitensporters, meer bewust te maken van de natuur waarin ze actief zijn. En hen duidelijk te maken hoe ze zelf kunnen bijdragen om de kwaliteit van die natuur te beschermen. Bijvoorbeeld door hun gedrag aan te passen of actief mee te helpen met het beheer van het gebied waar ze sporten.

"Die bewustwording van de gevolgen van je gedrag vind ik een superbelangrijk effect van ons initiatief"

Gerdien Bos, ook betrokken bij de Groene Tafel vanuit de Vlinderstichting: "Via de sportbonden komt zo een enorme groep mensen in beeld die natuurorganisaties vaak niet weten te bereiken." Inga Wolframm, adviseur *public affairs* van de Koninklijke Nederlandsche Hippische Sport: "Wij hebben 40.000 leden, waaronder veel jonge mensen. Als we hen veel meer bewust kunnen maken van de waarde van de natuur waarin ze sporten, dan werkt dat door in wat ze nog meer doen. Ze gaan bijvoorbeeld ook beter afval scheiden." Ze heeft zelf ervaren hoe het werkt. Ging ze vroeger zonder aarzeling met haar paard van de paden af ('want ja, ik kwam voor m'n eigen plezier'), nu doet ze dat niet meer. "Toen ik vanuit de KNHS begon met de pilot 'duurzaam paardrijden' dacht ik: van het pad af? Dat kan ik niet maken naar de boswachter! Inmiddels blijf ik vanuit mezelf op het pad, omdat ik me realiseer wat het effect is op de natuur. Die bewustwording van de gevolgen van je gedrag vind ik een superbelangrijk effect van ons initiatief."

Samen optrekken

De sportbonden die elkaar vinden rond de Groene Tafel hebben veel aan elkaar. Ze trekken samen op, wisselen kennis uit en leren van elkaar. Het enthousiasme is zelfs zo groot dat ze samen de mogelijkheid verkennen om een *Green Deal Sport en Natuur* te sluiten.

Inga Wolframm is blij aangesloten te zijn bij de groep: "Wij staan nog aan het begin van de reis, dus het helpt me enorm om hierover contact te hebben met de andere bonden." De Watersportbond is een van de bonden die al wat langer 'onderweg' is om leden bewust te maken van de natuur waarin ze sporten, vertelt Roeland Geertzen. Zo lanceerde ze onlangs de campagne *Schoon water* om het zwerfafval in de Nederlandse wateren te verminderen. "We werken samen met het keurmerk *Blauwe Vlag* voor jachthavens, om te zorgen dat er in de jachthavens veel minder afval in het water terecht komt. We zijn nu bezig met een pilot, die we daarna willen uitrollen naar alle jachthavens. En, samen met bekende watersporters zoals Merijn Tinga van de *Plastic Soup Foundation*, gaan we aandacht vragen voor plastic afval in rivieren." Ook Roeland Geertzen waardeert het uitwisselen van ideeën en het samen optrekken met de aangesloten bonden. Een gezamenlijk wapenfeit was het manifest *Naar natuur en buitensport voor iedereen!* dat in april 2017 werd aangeboden aan de Tweede Kamer, opgesteld door buitensportbonden en NOC*NSF met steun van Natuurmonumenten en Landschappen-NL. De partijen roepen daarin politici op om meer te investeren in natuurgebieden, zowel in het natuurbeheer als in een betere toegankelijkheid voor sport en recreatie.

Grotere beweging

Het initiatief van natuurorganisaties en buitensportbonden past goed bij de tijdsgeest: er is groeiende aandacht in de maatschappij voor gezondheid en de rol van beweging en sporten daarbij. Ook groeit de vraag naar 'belevingen' in de natuur, en daar haakt dit initiatief op aan. Albert Vliegthart ziet ook dat natuur een thema is voor bedrijven en organisaties waar ze steeds vaker wat mee willen doen. Hij is blij met de kruisbestuivingen die zo worden gemaakt, al vreest hij tegelijkertijd dat in de triade natuur-sport-gezondheid de natuurkwaliteit als eerste achter de horizon verdwijnt. "Het gevaar is dat er te gemakkelijk over natuur wordt gedacht, waardoor de natuurkwaliteit die je wilt, vaak niet wordt gehaald. Het klinkt bijvoorbeeld prachtig als een bedrijf een groot faunahotel neerzet, maar dat is weggegooid geld want dat levert geen extra natuurkwaliteit op, een vogel broedt namelijk niet boven een verblijfplaats van bijen. Het is daarom belangrijk dat de ecologische kennis goed in beeld blijft."

Boter bij de vis

De koppeling van gezondheid, sport en natuur kan op veel belangstelling rekenen, maar het zou mooi zijn als er ook in financieel opzicht boter bij de vis komt. "Verzekeraars maken maar moeilijk de slag om buitensport te zien als onderdeel van preventie, en om dat ook in hun verdienmodel op te nemen. Daar zou de overheid een stimulerende rol in kunnen spelen", meent Joris Slooten. Roeland Geertzen verbaast zich mede daarom over de terughoudendheid van het ministerie van VWS bij het thema buitensport en natuur en bij de manier waarop de grote sportbonden daarmee bezig zijn. "Ik zou hopen dat er wat meer weerklank komt vanuit de overheid, en dan van de mensen op hogere posities. Als je als ambtenaren een groot maatschappelijk initiatief zoals dit van ons ziet, dan ga je daar toch mee de boer op binnen je organisatie? Die betrokkenheid zie ik nog maar weinig."

"We moeten vooral laten zien hoe verhoging van natuurkwaliteit en buitensport samen kunnen gaan, en bewijzen welke positieve effecten dat heeft op de samenleving," stelt Joop Bongers. "Daarvoor hebben we kleine projecten nodig, maar om echt impact te maken ook grote. Ik denk bijvoorbeeld aan het *Droomfondsproject Haringvliet* bij de randmeren waar veel grote natuurorganisaties aan meedoen en waar we ook als Sportvisserijbond zijn aangeschoven."

"Als je als ambtenaren een groot maatschappelijk initiatief zoals dit van ons ziet, dan ga je daar toch mee de boer op binnen je organisatie? Die betrokkenheid zie ik nog maar weinig"

Meer regie

Rond het thema *Sporten en Natuur* komt de wereld door alle pilots, maar ook door andere initiatieven die er naast de Groene Tafel zijn, aardig in beweging. Dat maakt het ook wat ongecoördineerd, constateert Albert Vliegthart. "Er zou meer regie kunnen komen om alle projecten goed met elkaar te verbinden." De sportbonden zouden ook blij zijn met meer ondersteuning van de overheid of vanuit natuurorganisaties. Joris Slooten: "Wij zijn als buitensportcluster bezig met zaken die voor ons relatief nieuw zijn en daarbij lopen we soms tegen muren op. We zijn blij met de ondersteuning die we nu krijgen vanuit natuurorganisaties, maar die hebben daar vaak helaas maar beperkt tijd en middelen voor."

"Vergeet niet dat wij voor de troepen uit lopen", meent Joop Bongers. "Er is nog een lange weg te gaan, er kunnen bijvoorbeeld nog veel meer sportbonden betrokken worden. Maar het is goed om te zien dat het onderwerp steeds meer begint te leven in de sportwereld."

"Maar het is goed om te zien dat het onderwerp steeds meer begint te leven in de sportwereld"